

Treść odpowiedzi na interpelację radnego Michała Górasa w sprawie możliwości rozszerzenia działania Programu Szkoła Promocji Zdrowia o szpitale powiatowe na terenie województwa mazowieckiego

odpowiadając na interpelację z 24 maja 2019 r. w sprawie możliwości rozszerzenia działania Programu Szkoła Promocji Zdrowia o szpitale powiatowe na terenie Województwa Mazowieckiego, poniżej przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Edukacja prozdrowotna jest ważnym zagadnieniem dla każdego, a zwłaszcza dla młodego człowieka. Przekazywanie treści prozdrowotnych osobom młodym, kształtuje ich przekonanie o możliwości wpływania na własne zdrowie, a także na zdrowie innych poprzez podejmowanie odpowiednich decyzji.

Z tego powodu Samorząd Województwa Mazowieckiego nieprzerwanie od 1999 roku realizuje i finansuje Program „Szkoła Promocji Zdrowia”. Program ma charakter edukacyjny, a jego główną ideą jest aktywne zainteresowanie młodzieży własnym zdrowiem oraz propagowanie zdrowego stylu życia wśród młodzieży.

Program realizowany jest w ciągu 3 lat nauki w liceum i jest złożony z 9 modułów tematycznych. Zajęcia dydaktyczne odbywają się średnio raz w tygodniu w szpitalu i prowadzone są w blokach trwających 90 minut. Program obejmuje zagadnienia z obszaru promocji zdrowia, udzielania pierwszej pomocy, psychologii, rehabilitacji, profilaktyki uzależnień, higieny żywienia i problemów etycznych w medycynie. Program obejmuje 194 godziny lekcyjne w ciągu 3 lat nauki.

Obecnie program realizowany jest przez 6 podmiotów:

1. **Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie** – młodzież uczestnicząca w Programie to uczniowie z I Liceum Ogólnokształcącego im. Zygmunta Krasińskiego w Ciechanowie przy ul. 17 stycznia 66 oraz uczniowie z II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza z Zespołu Szkół nr 2 w Ciechanowie przy ul. Orylskiej 9;
2. **Wojewódzki Szpital Zespólny w Płocku** - młodzież uczestnicząca w Programie to uczniowie z III Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Dąbrowskiej w Płocku, przy ul. Ignacego Łukasiewicza 11;
3. **Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr J. Psarskiego w Ostrołęce** - młodzież uczestnicząca w Programie to uczniowie z II Liceum Ogólnokształcącego im. Cypriana Kamila Norwida w Ostrołęce przy ul. Traugutta 2 oraz uczniowie III Liceum Ogólnokształcącego z Zespół Szkół nr 5 im. Unii Europejskiej w Ostrołęce przy ul. Blachnickiego 5;
4. **Mazowiecki Szpital Wojewódzki im. św. Jana Pawła II w Siedlcach Sp. z o.o.** – młodzież uczestnicząca w Programie to uczniowie z II Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. św. Królowej Jadwigi w Siedlcach przy ul. Prusa 12;
5. **Mazowiecki Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Radomiu** – młodzież uczestnicząca w Programie to uczniowie z I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Radomiu przy ul. Żeromskiego 10 oraz uczniowie z IV Liceum Ogólnokształcącego im. Tytusa Chałubińskiego w Radomiu przy ul. Mariackiej 25;
6. **Mazowieckie Centrum Rehabilitacji „STOCER” Sp. z o.o. w Konstancinie – Jeziornie** - młodzież uczestnicząca w Programie to uczniowie z XL Liceum Ogólnokształcącego z oddziałami dwujęzycznymi im. St. Żeromskiego w Warszawie przy ul. Platynowej 1.

Uczniowie oprócz zajęć w Szpitalu, uczestniczą także każdego roku w Olimpiadzie Szkół Promocji Zdrowia. Olimpiada została wprowadzona w 2009 r. i składa się z dwóch części: Olimpiady Wiedzy i Finału Olimpiady Szkół Promocji Zdrowia.

Podczas Olimpiady Wiedzy weryfikowana jest teoretyczna wiedza i znajomość konkretnych zagadnień omawianych podczas zajęć w ramach Programu. Natomiast podczas Finału Olimpiady Szkół Promocji Zdrowia, młodzież współzawodniczy między sobą w zakresie praktycznego udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz w konkurencjach sportowych. Każdego roku gospodarzem Finału Olimpiady Szkół Promocji Zdrowia jest inny Szpital realizujący Program „Szkoła Promocji Zdrowia”.

W latach 2009 -2019 tematyka Olimpiad Wiedzy dotyczyła następujących zagadnień:

- 2009 r. - profilaktyka HIV/AIDS – hasło Olimpiady: **„Ryzyko znasz – wybór należy do ciebie”**;
- 2010 r. - pierwsza pomoc przedmedyczna – hasło Olimpiady: **„I Ty możesz uratować czyjeś życie”**;
- 2011 r. - zasady zdrowego odżywiania i profilaktyka otyłości - hasło Olimpiady: **„Więcej wiesz – zdrowo jesz”**;
- 2012 r. - profilaktyka palenia tytoniu – hasło Olimpiady: **„Bez tytoniu w dorosłe życie”**;
- 2013 r. - problematyka starzenia się i starości – hasło Olimpiady: **„Czy starości należy się uczyć?”**;
- 2014 r. - zdrowie psychiczne – hasło Olimpiady: **„Uzależnij się od szczęścia”**;
- 2015 r. - idea transplantologii – hasło Olimpiady: **„Podziel się życiem”**;
- 2016 r. - problem dopalaczy – hasło Olimpiady: **„Nie daj się zwieść dopalaczom”**;
- 2017 r. - wpływ aktywności fizycznej na zdrowie – hasło Olimpiady: **„Ruch to zdrowie nie daj się chorobie”**;
- 2018 r. - profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby – hasło Olimpiady: **„Wirusowe zapalenie wątroby typu A, B, C - wiedza i profilaktyka”**;
- 2019 r. - bio-psycho-społeczne skutki choroby alkoholowej - hasło Olimpiady: **„Nie piję, nie palę, więc czuję się doskonale”**.

Propozycje haseł Olimpiad przedstawiają co roku uczniowie uczestniczący w Programie. Wśród najciekawszych propozycji, pracownicy Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, wybierają jedno, jako obowiązujące podczas danej Olimpiady.

Uczniowie z Programu „Szkoła Promocji Zdrowia”, nie tylko uczestniczą w zajęciach edukacyjnych i Olimpiadach. Angażują się także w wydarzenia zwiększające świadomość społeczną w zakresie profilaktyki chorób i edukacji zdrowotnej podczas pikników organizowanych przez Województwo Mazowieckie. We wrześniu 2018 r. młodzież uczestniczyła w piknikach rodzinnych pod hasłem „Zdrowe Mazowsze – Piknik z Sercem”, promując zdrowy styl życia oraz prowadząc edukację z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Pikniki odbyły się w: Ostrołęce, Płocku, Warszawie, Siedlcach, Radomiu i Ciechanowie. Wydarzenia organizowano z okazji Światowego Dnia Serca, który przypadał 30 września. Uczniowie będą także obecni podczas pikników organizowanych w tym roku. Wydarzenia pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich” zostały zorganizowane w 6 miastach na terenie województwa mazowieckiego.

Jak wynika z informacji otrzymywanych corocznie od Koordynatorów Szkół Promocji Zdrowia, Program ten, cieszy się dużym zainteresowaniem wśród młodzieży. Argumentem za kontynuacją działań w tym obszarze jest fakt, że młodzież uczestnicząca w tym przedsięwzięciu, przejawia duże zainteresowanie tematami dotyczącymi zdrowia oraz medycyny. Niejednokrotnie absolwenci tego programu wybierają kierunki związane z medycyną w swojej dalszej karierze zawodowej. W sytuacji, gdy od kilku lat obserwujemy braki kadrowe personelu medycznego, podejmowanie działań, które przyciągną i zainteresują młodzież tą tematyką, jest niezwykle istotne. Należy dodać, że Program przyciąga znacznie więcej kandydatów niż liczba wolnych miejsc w klasach, które uczestniczą w tym projekcie.

W związku z tym, że program jest realizowany 20 lat i zainteresowanie udziałem w nim nie maleje, w 2019 r. Departament Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie zaproponował Zarządowi Województwa Mazowieckiego wprowadzenie pewnych zmian do Programu. Zmiany te dotyczą programu nauczania poprzez wprowadzanie tematów dotyczących istotnych i aktualnych problemów z zakresu zdrowia. Ponadto zmiany dotyczą także samej organizacji Programu oraz trybu wybierania podmiotów realizujących Program.

W Programie zmodyfikowano cel główny, cele szczegółowe oraz monitoring. Uwzględniono także ewaluację działań edukacyjnych. W ramach ewaluacji zostały wskazane także poziomy wskaźników, które powinny zostać osiągnięte w trakcie realizacji zadania. Określono zakres obowiązków personelu pracującego z młodzieżą oraz sprecyzowano wymagania, jakie powinien ten personel spełniać. Najważniejsza zmiana dotyczy samego programu nauczania. Uwzględniono w nim aktualne problemy i tematy z obszaru zdrowia publicznego. Szczególny nacisk został nałożony na tematy związane z edukacją dotyczącą zdrowia psychicznego. Zagadnienia wskazane w programie dotyczą m.in.: promocji zdrowia, zaburzeń homeostazy, zasad udzielania pierwszej pomocy, problemów etycznych w medycynie, niepełnosprawności, podstaw psychologii i żywienia. W nowym module dotyczącym zdrowia psychicznego, oprócz podstawowych informacji nt. uwarunkowań zdrowia psychicznego, czy różnego rodzaju uzależnień, zostały także uwzględnione tematy związane z zapobieganiem stresu, występowaniem najczęstszych zaburzeń psychicznych oraz zagadnienia związane ze stygmatyzacją i dyskryminacją osób z zaburzeniami psychicznymi. Zakres tematyczny składa się z 9 modułów tematycznych, obejmuje 240 godzin realizowanych w ciągu trzech lat nauki. Jednostki realizujące Program (szpitale) zostaną wybrane w drodze otwartego konkursu, zgodnie z ustawą o zdrowiu publicznym.

Jednostkami składającymi oferty będą mogły być podmioty lecznicze bez względu na podmiot tworzący lub podmiot posiadający udziały lub akcje, w tym szpitale powiatowe. Ww. zadanie realizowane będzie przez podmioty lecznicze, przy współpracy ze szkołami ponadpodstawowymi na podstawie „Porozumienia o współpracy”. W nawiązaniu do celu szczegółowego realizacji programu „upowszechnianie wiedzy o funkcjonowaniu szpitala oraz o prawach i obowiązkach pacjenta” zasadne jest, aby zajęcia odbywały się przede wszystkim w szpitalach. Ogłoszenie konkursu planowane jest w sierpniu 2019 r. Informacja o konkursie zostanie zamieszczona na stronie www.mazovia.pl, w zakładce „otwarte konkursy ofert”.

Pomimo, że idea tego Programu jest nadal taka sama, wprowadzone działania powodują jednak pewne zmiany. W związku z tym, zadanie otrzymało także nową nazwę „Szkoła Promocji Zdrowia - edycja II”. Założenia ujęte w zadaniu „Szkoła Promocji Zdrowia - edycja II” są zgodne z następującymi dokumentami:

1. Ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym w zakresie działań obejmujących edukację zdrowotną dostosowaną do potrzeb różnych grup społeczeństwa, w szczególności dzieci, młodzieży;
2. Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020, w zakresie celu strategicznego – Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności w szczególności poprzez:
 - a) stwarzanie warunków oraz kształtowanie motywacji, wiedzy i umiejętności zdrowego stylu życia, a także podejmowania działań na rzecz zdrowia własnego i innych,
 - b) kształtowanie sprzyjającego zdrowiu środowiska życia, pracy i nauki;
3. Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 zakresie celu: prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych w zakresie tworzenia warunków sprzyjających utrzymaniu i poprawie zdrowia w środowisku nauki, pracy i zamieszkania;

5. „Mazowieckim Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2021” w zakresie celu 2: Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi;
6. „Kierunkami działań w zakresie polityki zdrowotnej Województwa Mazowieckiego na lata 2018-2021” w zakresie celu operacyjnego nr 9: Edukacja zdrowotna i kształtowanie wśród mieszkańców Mazowsza postaw prozdrowotnych.